

**RYZYKOWNE ZACHOWANIA
W INTERNECIE: SEXTING**

DECYZJA

SCENARIUSZ ZAJĘĆ
PROFILAKTYCZNYCH
DLA SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH

BEZPIECZNI W SIECI Z OSE

NASK

OGÓLNOPOLSKA
SIEĆ EDUKACYJNA

Autor

Katarzyna Fenik-Gaberle

Redakcja merytoryczna

Anna Borkowska

Redakcja językowa i korekta

Katarzyna Gańko, Diana Kania

Opracowanie graficzne, skład

Aneta Witecka

© NASK Państwowy Instytut Badawczy
Warszawa 2021

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa – [Użycie niekomercyjne \(CC BY-NC\) 4.0 Międzynarodowe](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

NASK Państwowy Instytut Badawczy
ul. Kolska 12
01-045 Warszawa

KATARZYNA FENIK-GABERLE

DECYZJA

SCENARIUSZ ZAJĘĆ
PROFILAKTYCZNYCH
DLA SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH

BEZPIECZNI W SIECI Z OSE • • •

NASK

ose OGÓLNOPOLSKA
SIEĆ EDUKACYJNA

WSTĘP

Ogólnopolska Sieć Edukacyjna to realizowany przez NASK program podłączenia szybkiego, bezpłatnego i bezpiecznego internetu w polskich szkołach. Dodatkowo prowadzone są działania edukacyjne dla nauczycieli oraz uczniów i rodziców. Cykl „Bezpieczni w sieci z OSE” porusza temat powszechnych wśród młodych cyberzagrożeń. Jednym z nich jest zjawisko sextingu.

Media społecznościowe pozwalają nam na szybką komunikację i wymianę zdjęć oraz filmów, także tych najbardziej prywatnych. Sexting, czyli dzielenie się swoimi intymnymi materiałami bądź przesyłanie wiadomości o seksualnym charakterze, stał się w ostatnim czasie szczególnie popularny wśród nastolatków, nie zawsze świadomych konsekwencji, z jakimi wiążą się tego rodzaju zachowania.

Zjawisko sextingu powinniśmy rozumieć przede wszystkim jako przejaw zachowań ryzykownych podejmowanych przez młodzież w okresie dorastania i mających wpływ na jej rozwój społeczny. W tym znaczeniu sexting dotyczy więc rozumienia relacji, wyodrębniania w nich siebie, dbania o granice intymności. To temat szczególnie trudny i ważny. Nauka (również życia) prawie zawsze zakłada eksperymentowanie, młodzi sprawdzają zatem siebie i relacje, w których się rozwijają. Obserwują także relacje w grupie swoich rówieśników, oceniają je, są ich ciekawi – w ten sposób także się uczą.

Tematyka zajęć dotyczy młodych ludzi używających nowych technologii, czyli właściwie ogółu młodzieży. Nastolatki angażujące się w zachowania sextingowe mogą z jednej strony znaleźć się w roli osoby, która na skutek własnych, ryzykownych działań upubliczniła swój wizerunek lub inne treści odnoszące się do niej osobiście i zmagają się z konsekwencjami tej decyzji. Z drugiej – mogą być świadomymi lub nieświadomymi sprawcami krzywd, a także występować jako świadkowie takich zdarzeń. Łatwo można ulec wrażeniu, że role te są rzadkie, dotyczą jednostkowych przypadków. Podczas zajęć profilaktycznych warto jednak przez chwilę zatrzymać się nad każdym takim doświadczeniem. Badania pokazują bowiem, że wskazane role mogą stać się udziałem wielu młodych ludzi.

Okres dojrzewania i uczenie się funkcjonowania w relacjach z innymi ludźmi rządzi się określonymi prawami. Z racji etapu rozwoju nastolatki nadają zwykle swoim relacjom cechy idealne. Osoby, które miałyby ich potencjalnie skrzywdzić, są raczej umieszczane poza kręgiem najbliższych, a bliscy zazwyczaj osadzeni są w roli osób bezpiecznych. Z tego wynika potrzeba profilaktyki zachowań ryzykownych w internecie, zwłaszcza dotyczących zachowań seksualnych, gdyż one właśnie mogą przyczynić się do powstania poważnych konsekwencji w postaci urazów psychicznych, osobistego kryzysu, sytuacji, która wydaje się nie do zmiany.

Zachowania ryzykowne w internecie dotyczące seksualności należy rozumieć jako naturalny etap rozwoju, w którym młodzież próbuje, sprawdza granice w relacji. Nie dotyczą one wprost jedynie samej seksualności, są często wynikiem małej znajomości siebie samego, uczenia się rozpoznawania granic oraz braku doświadczenia w sprawdzaniu poziomu bezpieczeństwa i szacowaniu ryzyka. Konsekwencje, z którymi nastolatki się potem stykają, wynikają też bardzo często z braku umiejętności radzenia sobie z przekraczaniem granic przez inne osoby. Najczęściej zachowania ryzykowne, w tym te o charakterze sextingowym, łączą się z wysoką oceną poziomu własnego bezpieczeństwa i naturalną ufnością w pozytywny scenariusz przebiegu danej znajomości. Większość nastolatków nie oszacowuje konsekwencji swoich zachowań, bo nie ma jeszcze za sobą podobnie trudnych doświadczeń.

Wielu profilaktyków zadaje sobie pytanie, jak zatem należy zabezpieczyć młodych ludzi przed tak trudnymi doświadczeniami – w jakie narzędzia ich wyposażyć, by mogli czerpać radość z uczenia się relacji, nie ponosząc przy tym poważnych konsekwencji. W tym scenariuszu proponujemy, by

podczas rozmów czy ćwiczeń w formie warsztatów uczyć przyglądania się podejmowanym przez młodzież decyzjom dotyczącym upubliczniania różnych treści zarówno w internecie, jak i przy wykorzystaniu innych narzędzi komunikacji elektronicznej.

Podczas przygotowywania scenariusza zajęć zapytaliśmy 10-osobową grupę nastolatków (w wieku 15–17 lat) o to, w jakiej sytuacji przekazaliby komuś swoje nawet niewielkie oszczędności. Z reguły w odpowiedziach pojawiały się informacje dotyczące sytuacji osoby, która prosi o pożyczanie pieniędzy lub czegoś konkretnego, np. telefonu. Młodzi ludzie rzadziej koncentrowali się na rozpoznaniu własnej sytuacji, swoich potrzeb, trudności, jakie mogły ich spotkać, czy przewidywaniu konsekwencji dla siebie. Byli skłonni do powierzenia swojego telefonu, a nawet hasła tym osobom, wierząc, że nie zawiodą one ich zaufania. Skupiali się na przekonaniu, że jeśli ktoś prosi ich o pomoc, oznacza to, że naprawdę jej potrzebuje, nie ma złych intencji i można mu uwierzyć.

Te spostrzeżenia w dużej mierze posłużyły do zbudowania scenariusza zajęć. Ma on na celu przedstawienie tematyki bezpieczeństwa w sytuacji powierzenia innym osobom treści (publikowanych na swój temat informacji, wizerunku), których udostępnianie z natury może być ryzykowne. Zawarte w scenariuszu ćwiczenia zachęcają także młodzież do prześledzenia procesu podejmowania decyzji: o przekazywaniu utrwalonego, własnego wizerunku, udostępnianiu innym wizerunku jakiejś osoby bez jej wiedzy i świadomej zgody, upublicznianiu treści mogących naruszyć czyjeś dobro i godność osobistą. Podczas zajęć będzie także możliwość przyjrzenia się konsekwencjom podejmowania ryzykownych zachowań – dla siebie i kogoś innego – a także skutkom, jakie tego rodzaju sytuacje mogą przynieść dla całej grupy rówieśniczej.

Zajęcia zaplanowane zostały jako warsztaty grupowe. Grupa daje dodatkowe możliwości pracy – umożliwia obserwację pomysłów, doświadczeń i poglądów rówieśników, stwarzając pole do tworzenia norm dotyczących ryzykownych i bezpiecznych zachowań, podejmowanych także przy użyciu nowych technologii. Dodatkowo pozwala na konfrontowanie się z już przyjętymi zasadami. Ważne jest, by podczas zajęć zadbać o możliwość formułowania swobodnych wypowiedzi, prezentowania własnych opinii i doświadczeń, a także stworzyć bezpieczną atmosferę pracy w grupie. Każda osoba prowadząca zajęcia powinna być również przygotowana do zareagowania na ujawnienie w trakcie zajęć (lub po ich zakończeniu) doświadczeń o charakterze sextingowym. Warto wcześniej wyposażyć się w informacje na temat dostępnych instytucji, ośrodków, miejsc, w których można skorzystać z pomocy specjalistów, służących poradą zarówno pedagogom, psychologom, rodzicom chcącym odpowiedzialnie zareagować na sytuacje zagrażające bezpieczeństwu dziecka, jak i udzielających pomocy psychologicznej młodym ludziom.

W przygotowaniu do zajęć pomocna może być publikacja [Sexting i nagie zdjęcia w sieci. Poradnik dla nauczycieli](#), która powstała w ramach serii „Bezpieczni w sieci z OSE”. Anna Kwaśnik omawia w niej niebezpieczne zjawiska związane z ryzykownymi zachowaniami seksualnymi dzieci i pokazuje drogi wyjścia z internetowych pułapek. W poradniku przedstawione zostały także instytucje, w których szkoły, rodzice i nastolatki mogą uzyskać wsparcie.

Realizacja zajęć profilaktycznych może odbyć się podczas pracy z klasą lub też dodatkowych zajęć z nastolatkami poza systemem szkolnym.

Scenariusz zakłada, że można go zrealizować w całości lub podzielić na części w zależności od potrzeb i możliwości realizatorów. Ważne jest, by umożliwić grupie wzięcie udziału w całości warsztatów.

INFORMACJE NA TEMAT ZAJĘĆ

● CELE ZAJĘĆ:

- Podniesienie wiedzy nastolatków na temat zjawiska sextingu
- Przedstawienie uczniom zagrożeń związanych z powierzaniem innym osobom treści, których udostępnianie może być ryzykowne
- Zapoznanie z procesem podejmowania decyzji i uświadomienie konsekwencji dotyczących: przekazania własnego wizerunku oraz udostępniania wizerunku innej osoby bez jej wiedzy i świadomej zgody, a także upubliczniania treści mogących naruszyć czyjeś dobro i godność osobistą
- Podnoszenie umiejętności podejmowania odpowiedzialnych decyzji i szacowania ryzyka związanego z angażowaniem się w zachowania sextingowe

● CZAS TRWANIA:

45–60 min

● ODBIORCY:

uczniowie szkół ponadpodstawowych

● REALIZATORZY:

pedagodzy, psychologowie, nauczyciele zajmujący się profilaktyką zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży, w tym podejmowanych przy użyciu nowych technologii

● REALIZACJA:

podczas pracy z klasą w szkole lub w czasie dodatkowych zajęć z nastolatkami poza systemem szkolnym

● POMOCE NIEZBĘDNE DO PRZEPROWADZENIA ZAJĘĆ:

Karty pracy nr 1–3, tablica lub duże arkusze papieru, mazaki, klej lub masa mocująca, kartki, długopisy

SCENARIUSZ ZAJĘĆ

● **ĆWICZENIE 1. NOWE TECHNOLOGIE – UPRAWNIENIA I ZOBOWIĄZANIA**

Rozpocznij od wprowadzenia tematu używania nowych technologii. Zwróć uwagę na to, że gdy stajemy się użytkownikami internetu czy narzędzi elektronicznych, zyskujemy uprawnienia, a z nimi zawsze łączy się zobowiązania.

Uprawnienia to np. możliwość udostępniania różnych treści w sieci, z kolei zobowiązania to ograniczenia związane z przestrzeganiem przyjętych powszechnie zasad dotyczących publikowania (podobnie jak w społeczeństwie offline, poza internetem).

Poproś uczniów o podanie jeszcze kilku praw i zobowiązań użytkownika nowoczesnych technologii. Porozmawiajcie o tym, jakie możliwości i ograniczenia wiążą się z przytoczonymi przykładami.

W tym ćwiczeniu warto zwrócić uwagę na: publikowanie treści dotyczących innych osób i zobowiązania dotyczące takich publikacji. Dotyczą one m.in. zgody konkretnej osoby na publikację treści z nią związanych (jeśli pozwalają na jej identyfikację), dbałości o dobre imię drugiej osoby, jej prawa do decydowania o własnym wizerunku (prawa i dobra osobiste).

W podsumowaniu ćwiczenia podkreśl, że publikowanie różnych treści w internecie może dotyczyć interesu innych osób – zawsze wtedy należy być uważnym, czy nie naruszamy czyichś praw i dóbr osobistych.

Ćwiczenie można rozszerzyć o zagadnienia dotyczące praw osobistych człowieka, zwłaszcza w kontekście publikowania treści w internecie i mediach społecznościowych. Możesz w tym celu wykorzystać **Kartę pracy nr 1**, zawierającą zadania dla uczniów, które będą podstawą do dyskusji na forum. Kartę uczniowie mogą wypełnić indywidualnie bądź w grupach.

● **ĆWICZENIE 2. PODEJMOWANIE DECYZJI**

Powiedz uczniom, że w trakcie tego ćwiczenia porozmawiacie o tym, w jaki sposób podejmujemy decyzje w różnych ważnych dla nas sprawach. Poproś, by każdy z uczestników zajęć przez chwilę samodzielnie zastanowił się nad osobistymi wyborami i spróbował znaleźć odpowiedź na pytanie: „Co i kto ma wpływ na podejmowane przeze mnie decyzje?”.

By ułatwić uczniom odnalezienie różnych źródeł wpływu, podaj poniższy przykład:

Wyobraź sobie, że masz własne, nawet niewielkie oszczędności (np. kieszonkowe – z tygodnia, miesiąca itp.). Znajomy prosi Cię, byś pożyczył(a) mu swoje pieniądze. Zastanów się chwilę i spróbuj wypisać kilka przychodzących Ci do głowy myśli. Kiedy pożyczysz, a kiedy nie?

Poproś, aby każdy z uczestników ćwiczenia napisał anonimowo na kartce kilka odpowiedzi na dwa pytania, odnoszące się do sytuacji, którą przed chwilą usłyszał:

Kiedy pożyczę?	Kiedy nie pożyczę?
☞	☞
☞	☞
☞	☞
☞	☞

Następnie zbierz kartki i pomieszaj je. Podziel uczniów na cztery mniejsze grupy. Każda z nich dostaje równą liczbę kartek, czyta i porządkuje odpowiedzi. Po zakończeniu pracy przedstawiciele grup kolejno odczytują swoje propozycje (lub ich uogólnione kategorie).

Zapisz propozycje na tablicy lub dużym arkuszu papieru, a następnie wspólnie z młodzieżą poszukajcie w tych przykładach odpowiedzi na pytanie: „Co ma wpływ na podejmowane decyzje?”. Nadaj kategorie odpowiedziom, które pojawiły się na tablicy. Zastanówcie się, kto ma wpływ na decyzje – jakie są osobowe źródła wpływu. Zapisz przykłady podane przez uczniów na tablicy, omów pojawiające się kategorie osób, które mają wpływ na nasze wybory.

W odpowiedziach na pytanie „Co ma wpływ na nasze decyzje?” mogą pojawić się takie wątki, jak: zaufanie do drugiej osoby, wcześniejsze doświadczenie zdobytego zaufania lub utraty zaufania, rodzaj relacji, potrzeby innych osób, ich sytuacja, zachowanie osoby proszącej o pożyczkę, przekonania, własne zasady. W odpowiedziach na pytanie „Kto ma wpływ na takie decyzje?” powinny pojawić się m.in. stwierdzenia: ja sam(a), kolega/koleżanka, opiekunowie, inna osoba dorosła.

Warto omówić na forum całej grupy jak najwięcej przykładów odpowiedzi i rozszerzyć w ten sposób katalog elementów, które można wziąć pod uwagę podczas podejmowania decyzji.

W podsumowaniu zwróć uwagę na to, jak wiele czynników ma wpływ na nasze decyzje (sytuacje, w których się znajdujemy; osoby, z którymi się kontaktujemy; nasze własne doświadczenia i przekonania). Podkreśl, że czasem podejmujemy także decyzje wbrew sobie, pod wpływem innych osób.

● ĆWICZENIE 3. ROZPOZNANIE SYTUACJI

Powiedz, że tym razem spróbujecie przyjrzeć się temu, jak ludzie podejmują decyzje w trudniejszych sytuacjach – takich, które mogą zaważyć na losach osób w nie zaangażowanych. Zadaniem uczniów będzie wypracowanie wspólnego schematu procesu podejmowania decyzji przez ich rówieśnika, którego wybory pociągnęły za sobą poważne konsekwencje. Zastanowią się i spróbują wskazać, jakie kolejno myśli, dylematy, wątpliwości pojawiają się na każdym etapie podejmowania decyzji przez bohatera i innych uczestników zdarzenia.

Na początek podziel klasę na pięć grup. Każdej rozdaj fragment listu – historii ich rówieśnika, który znalazł się w trudnej sytuacji po tym, jak udostępnił prywatne, intymne zdjęcie koleżanki (**Karta pracy nr 2**). Poproś, aby uczniowie przeczytali uważnie opis zdarzenia i spróbowali wyobrazić sobie sytuację autora listu, wczuć się w to, co mógł przeżywać.

Rozdaj grupom karty z nazwami poszczególnych etapów podejmowania decyzji przez bohatera historii (**Karta pracy 3**): grupa 1 otrzymuje kartę „Etap I – Autor listu robi zdjęcie sobie i dziewczynie”, grupa 2 – kartę „Etap II – Rozmowa z kolegą – bohater historii wspomina o posiadaniu zdjęcia” itd. Następnie poproś każdą grupę o wypełnienie kart: wpisanie prawdopodobnych myśli, pytań, które bohater mógłby sobie zadać na danym etapie, emocji, jakie mu towarzyszyły. Zadaniem grup jest także dokonanie oceny ryzyka oraz wpisanie przewidywanych konsekwencji dla bohatera i innych osób biorących udział w wydarzeniu.

Po zakończeniu pracy w grupach poproś przedstawicieli zespołów o przedstawienie wyników na forum: w kolejności od grupy 1 do 5 (zgodnie z kolejnymi etapami podejmowania decyzji przez bohatera historii). Odpowiedzi poszczególnych grup możecie zapisywać na dużym arkuszu papieru czy na tablicy bądź naklejać kartki z odpowiedziami zgodnie z kolejnością prezentacji, tak aby powstał cały schemat podejmowania decyzji od etapu I do V.

W podsumowaniu ćwiczenia zastanówcie się nad następującymi kwestiami:

1. Jakie pytania, według nastolatków, mógł zadać sobie autor listu, by sprawdzić, czy jego decyzja jest ryzykowna i czy może wyrządzić komuś krzywdę?
2. Które elementy pomagają podejmować decyzję? Razem z młodzieżą warto stworzyć ogólną listę odpowiedzi pomocnych przy podejmowaniu decyzji.
3. Jaką rolę w minimalizowaniu konsekwencji podejmowanych decyzji mogła mieć każda z osób, które znalazły się w tej historii? Co mogła zrobić dana osoba, by wspomóc parę w poprawieniu jej sytuacji?

Podczas dyskusji warto także nazwać mechanizmy, które towarzyszą podejmowaniu decyzji, np. presja wynikająca z wyobrażonej przez siebie oceny grupy lub konkretnej osoby, przewidywanie odrzucenia ze strony innych osób itp.

Ćwiczenie możesz rozszerzyć o przygotowanie przez uczniów analogicznego schematu podejmowania decyzji z perspektywy dziewczyny autora listu, której intymne zdjęcie, przekazane w zaufaniu bliskiej osobie, zostało upublicznione i rozpowszechnione wśród rówieśników. Porozmawiajcie o tej sytuacji z punktu widzenia osoby, której zaufanie zostało nadużyte (co przeżywa, jakie może to mieć dla niej konsekwencje – emocjonalne i społeczne itp.).

● ZAKOŃCZENIE ZAJĘĆ

Poproś chętne osoby o podzielenie się swoimi przemyśleniami z zajęć. Podziękuj wszystkim uczestnikom za udział w lekcji.

KARTY PRACY

● KARTA PRACY NR 1

1. Znajdź wyjaśnienie terminu „prawa osobiste”.

2. Zastanów się, jakie działania innych osób w internecie mogą narażać człowieka na utratę jego praw osobistych? Podaj 2–3 konkretne przykłady.

● KARTA PRACY NR 2

Cześć,

chodzę do liceum, jestem normalnym uczniem, jak każdy – ani dobrym, ani złym. Jak każdy w tym wieku mam swój świat, jakieś tam plany na przyszłość, marzenia, telefon komórkowy, komputer, swoich znajomych. Słucham muzyki, trochę piszę w sieci, robię zdjęcia, wrzucam je do netu, dzielę się z innymi. Zdarzyło się nie raz i nie dwa, że ktoś przekręcił moje słowa, wziął, co nie jego, nadużył mojego zaufania, zawiódł. Wtedy trzeba było się wycofać, nie było wcale fajnie... Nie wiadomo było, co z tym zrobić: powiedzieć wszystkim – głupio, pewnie nie zrozumieją, nie powiedzieć – zostaje się samemu. To pewnie kwestia zaufania albo mojego bezsensownego zachowania... Głupio się stało i nie wiem, co teraz zrobić...

Swoje zdjęcie z niewinnej, wakacyjnej zabawy z dziewczyną, na którym kąpaliśmy się nago, pokazałem tylko najbliższemu koledze, bo dopytywał, czy mam jakieś oryginalne zdjęcia. Przy przeglądaniu fotek znalazłem tę z wakacji i wysłałem mu, niewiele przy tym myśląc. Niby nie było widać całego ciała nago, wszystkiego, ale krępujące było też to, że ustaliliśmy, że są one tylko dla nas, na pamiątkę tej chwili. Kolega nie wytrzymał i pokazał fotkę swojej dziewczynie, a potem już poszło dalej.

Zastanawiam się, jak to się stało, że przesłałem to zdjęcie koledze, nie do końca wiem, czemu tak zrobiłem. Ufałem, że zostawi je tylko dla siebie. To dobry kolega, nie jakiś przypadkowo poznany. Teraz, gdy już wiele osób oglądało nasze zdjęcie, wiem, że to było strasznie głupie zachowanie. Nie dziwię się, że moja dziewczyna nie przychodzi do szkoły od kilku dni, nie odzywa się do mnie i do innych.

● **KARTA PRACY NR 3**

Etap I: Autor listu robi zdjęcie sobie i dziewczynie

Myśl:

Ocena ryzyka:

Pytanie, które mógłby sobie zadać:

Emocje:

Konsekwencje:

Etap II: Rozmowa z kolegą – bohater historii wspomina o posiadaniu zdjęcia

Myśl:

Ocena ryzyka:

Pytanie, które mógłby sobie zadać:

Emocje:

Konsekwencje:

Etap III: Kolega prosi o pokazanie zdjęcia – bohater historii wysyła mu je

Myśl:

Ocena ryzyka:

Pytanie, które mógłby sobie zadać:

Emocje:

Konsekwencje:

Etap IV: Kolega pokazuje zdjęcie swojej dziewczynie, dziewczyna innej osobie itd.

Myśl:

Ocena ryzyka:

Pytanie, które mógłby sobie zadać:

Emocje:

Konsekwencje:

Etap V: Bohater dowiaduje się, że kolega pokazał zdjęcie swojej dziewczynie, dziewczyna innej osobie itd.

Myśl:

Ocena ryzyka:

Pytanie, które mógłby sobie zadać:

Emocje:

Konsekwencje:

MATERIAŁ DLA PROWADZĄCEGO

PRZYKŁADOWY SCHEMAT DECYZYJNY

Poniżej prezentujemy przykładowy tok myślenia autora listu. Możesz go wykorzystać w pracy z uczniami, posłużyć się nim jako przykładem, by pomóc młodzieży ustalić kolejne etapy tej historii.

Etap I: Autor listu robi zdjęcie sobie i dziewczynie

Myśl: To tylko nasze zdjęcie.

Ocena ryzyka: Nie ma ryzyka, bo tylko my o nim wiemy, jest tylko dla nas.

Pytanie, które mógłby sobie zadać: Co, jeśli przypadkiem zobaczy je ktoś inny? Przecież to intymne (prywatne) zdjęcie.

Emocje: Zadowolenie, satysfakcja (mamy pamiątkę z wyjątkowego dnia), lekki niepokój (robimy coś ryzykownego).

Konsekwencje: Niewielkie napięcie, gdy myśli: „Teraz trzeba będzie pilnować tego zdjęcia!”.

Etap II: Rozmowa z kolegą – bohater historii wspomina o posiadaniu zdjęcia

Myśl: Tylko mówię, nie pokazuję, muszę udowodnić, że mówię prawdę.

Ocena ryzyka: Nie ma ryzyka, bo to tylko informacja.

Pytanie, które mógłby sobie zadać: Jeśli mówię o takim zdjęciu, to czy ktoś może zachęcić mnie do pokazanie go?

Emocje: Ekscytacja (mogę zaimponować koledze), niepewność (jak zostaną oceniony przez kolegę), zawstydzenie, wyrzuty sumienia (łamię słowo dane dziewczynie).

Konsekwencje: Zadowolenie (mogę udowodnić, że potrafię bawić się z rozmachem), poczucie dyskomfortu, poczucie winy (ujawniam zdjęcie, które miało pozostać prywatne).

Etap III: Kolega prosi o pokazanie zdjęcia – bohater historii wysła mu je

Myśl: Kolega raczej nie przekaże zdjęcia nikomu, przecież obiecał.

Ocena ryzyka: Niewielkie ryzyko. Chociaż... złamałem obietnicę daną dziewczynie, ale to dobry kolega, nie zawiedzie mnie.

Pytanie: Czy pokazanie, przesłanie zdjęcia jest fair wobec dziewczyny?

Emocje: Niepokój (czy kolega dotrzyma słowa i zachowa to zdjęcie dla siebie), obawy (co się stanie, jeśli dziewczyna dowie się, że przekazałem zdjęcie dalej), poczucie przymusu (już wplątałem się w tę sytuację i nie mam wyjścia).

Konsekwencje: Niezadowolenie z siebie (jestem inny niż myślałem, zawiodłem dziewczynę, która mi zaufała), zdenerwowanie (wypuściłem zdjęcie z rąk, już nie mam nad nim kontroli).

Etap IV: Kolega pokazuje zdjęcie swojej dziewczynie, dziewczyna innej osobie itd.

Myśl (osoby, która przekazuje zdjęcie): Pokażę innym ciekawe zdjęcie, będziemy mieli o czym porozmawiać.

Ocena ryzyka: To nic złego pokazać czyjeś intymne zdjęcie, przecież to nie krzywdzi.

Pytanie: Czy osoby, których zdjęcie upubliczniam, wiedzą o tym i wyrażają na to zgodę? Jakie mogą być konsekwencje?

Emocje: Ekscytacja (co za emocje, powinniśmy pokazać zdjęcie innym), rozbawienie (nigdy bym nie pomyślał, że będę oglądać takie zdjęcia tej osoby), zawstydzenie (oglądam i przekazuję czyjeś intymne zdjęcia), zażenowanie (jak ktoś mógł być tak lekkomyślny, żeby dzielić się tymi zdjęciami), niepokój (jak ja czułbym się, gdyby to moje zdjęcia krążyły swobodnie wśród znajomych... i nieznajomych), współczucie (szkoda mi osób na zdjęciu, są teraz wystawieni na widok publiczny).

Konsekwencje: Zdenerwowanie (sprawa wymknęła się spod kontroli), lęk (co się stanie, jeśli kolega się o tym dowie), poczucie winy (oglądam coś, co nie jest przeznaczone dla mnie, naruszam czyjąś intymność), ulga (to nie ja jestem w tak przykrych sytuacji).

Etap V: Bohater dowiaduje się, że kolega pokazał zdjęcie swojej dziewczynie, dziewczyna innej osobie itd.

Myśl: Nie chciałem, by sytuacja tak się potoczyła.

Ocena ryzyka: Duże ryzyko konsekwencji. Zdjęcie widziało wiele osób, nie tak miało być, zdjęcie może zostać gdzieś upublicznione.

Pytanie: Co mogę w tej sytuacji zrobić, by zatrzymać dalsze przekazywanie zdjęcia?

Emocje: Przewrzenie (nie wiem, co się teraz stanie), obwinianie się (byłem głupi, że pokazałem to zdjęcie koledze i że mu zaufałem), wstyd (dziewczyna dowie się o tym), lęk (dziewczyna zerwie ze mną kontakt, inni mnie wyśmieją, nazwą głupkiem, mogę mieć poważne problemy, jeśli zostanie to zgłoszone na policję), bezradność (nie jestem w stanie cofnąć czasu, nie wiem, co zrobić), mobilizacja (muszę coś zrobić, jakoś zadziałać, zminimalizować szkody).

Konsekwencje: Unikanie (może sprawa się rozejdzie i ludzie o tym zapomną) albo działanie (zatrzymam rozpowszechnianie się zdjęcia, poproszę wszystkie osoby, które znam, o usunięcie go), konfrontacja z kolegą (zażądaję usunięcia zdjęcia i kontaktu ze wszystkimi, którzy je przekazali dalej, z tym samym żądaniem) oraz dziewczyną (przepraszę za wyrządzoną krzywdę).

Państwowy Instytut Badawczy NASK

NASK jest Państwowym Instytutem Badawczym nadzorowanym przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów. Prowadzi badania naukowe i prace rozwojowe na rzecz bezpieczeństwa systemów sieciowych, a także nad technologiami opartymi na najnowocześniejszych rozwiązaniach, wykorzystujących sztuczną inteligencję i zaawansowaną analizę danych. NASK na mocy ustawy o Krajowym Systemie Cyberbezpieczeństwa pełni zadania jednego z trzech Zespołów Reagowania na Incydenty Komputerowe (CSIRT) poziomu krajowego. Instytut realizuje strategiczne programy z obszaru cyfryzacji Polski, a także prowadzi rejestr domeny .pl, w którym znajduje się ponad 2,6 mln domen. NASK wypełnia misję edukacyjną, ekspercką i popularyzatorską na rzecz podnoszenia poziomu kompetencji cyfrowych oraz świadomości bezpieczeństwa użytkowników sieci.

Program Ogólnopolska Sieć Edukacyjna (OSE) jest realizowany przez Państwowy Instytut Badawczy NASK pod nadzorem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i współfinansowany z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa (POPC) na lata 2014–2020. OSE to program publicznej sieci telekomunikacyjnej, dającej szkołom w całej Polsce możliwość podłączenia szybkiego, bezpłatnego i bezpiecznego internetu. W ramach programu OSE prowadzone są także działania edukacyjno-informacyjne, promujące zasady bezpiecznego korzystania z technologii cyfrowych. Więcej informacji na stronach: www.ose.gov.pl oraz www.it-szkola.edu.pl.

NASK – współtworzymy rewolucję cyfrową w Polsce!

Kontakt

ul. Kolska 12, 01-045 Warszawa
+48 22 182 55 55
ose@nask.pl
ose.gov.pl

Dofinansowano ze środków budżetu państwa

